

SÉNAT DE BELGIQUE

BELGISCHE SENAAAT

SESSION DE 1951-1952.

ZITTING 1951-1952.

SÉANCE DU 1er JUILLET 1952.

VERGADERING VAN 1ste JULI 1952.

Rapport de la Commission de la Justice chargée d'examiner le projet de loi modifiant les chapitres Ier et III du Titre V du Livre Ier du Code civil.

Verslag van de Commissie van Justitie belast met het onderzoek van het wetsontwerp tot wijziging van de hoofdstukken I en III van Titel V van Boek I van het Burgerlijk Wetboek.

Présents : MM. ROLIN, président; CHOT, CLYNMANS, CUSTERS, DERBAIX, HANQUET, LAGAE, LILAR, NIHOUL, ORBAN. RONSE, Mme VANDERVELDE, MM. VAN HEMELRIJCK, VERMEYLEN et VAN REMOORTEL, rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

La Chambre des Représentants nous a renvoyé, amendé, le projet de loi que le Sénat avait adopté en sa séance du 16 novembre 1948.

La modification ne porte que sur l'article 148 du Code civil. Après avoir confronté le projet et certaine proposition de loi déposée par Mme De Riemaecker, la Commission de la Justice de la Chambre avait estimé préférable d'adopter le texte plus étendu formulé par cette dernière pour l'article 148 nouveau. La comparaison des deux rédactions fera

Voir :

Documents du Sénat :

161 (Session de 1947-1948) : Projet de loi;
521 (Session de 1947-1948) : Rapport.

Annales du Sénat :

10 et 16 novembre 1948.

Documents de la Chambre des Représentants :

30 (Session de 1948-1949) : Projet transmis par le Sénat;
290 (Session de 1949-1950) : Rapport;
170 (Session de 1951-1952) : Rapport complémentaire.

Annales de la Chambre des Représentants :

10 octobre 1950; 26 et 27 mars 1952.

Document du Sénat :

234 (Session de 1951-1952) : Projet amendé par la Chambre des Représentants.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het wetsontwerp, dat de Senaat ter vergadering van 16 November 1948 had aangenomen, is ons door de Kamer geamendeerd teruggezonden.

De wijziging slaat enkel op artikel 148 van het Burgerlijk Wetboek. Na het ontwerp vergeleken te hebben met een voorstel van Mevr. De Riemaecker, oordeelde de Kamercommissie van Justitie het verkieslijk voor het nieuwe artikel 148 de uitgebreidere tekst van bedoeld voorstel aan te nemen. Bij vergelijking van de twee teksten ziet men

Zie :

Gedr. Stukken van de Senaat :

161 (Zitting 1947-1948) : Wetsontwerp;
521 (Zitting 1947-1948) : Verslag.

Handelingen van de Senaat :

10 en 16 November 1948.

Gedr. Stukken van de Kamer der Volksvertegenwoordigers :

30 (Zitting 1948-1949) : Ontwerp door de Senaat overgemaakt;
290 (Zitting 1949-1950) : Verslag;
170 (Zitting 1951-1952) : Aanvullend verslag.

Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers :

10 October 1950; 26 en 27 Maart 1952.

Gedr. Stuk van de Senaat :

234 (Zitting 1951-1952) : Ontwerp geamendeerd door de Kamer der Volksvertegenwoordigers

ressortir la préoccupation de Mme De Riemaecker que la Chambre des Représentants a partagée :

duidelijk welk het streven was van Mevr. De Riemaecker, die daarin door de Kamer werd gevolgd :

TEXTE DE L'ARTICLE 148
TRANSMIS
PAR LE SENAT.

« Art. 148. — Le fils et la fille qui n'ont pas atteint l'âge de vingt et un ans accomplis ne peuvent contracter mariage sans le consentement de leurs père et mère; en cas de dissentiment, le consentement du père suffit.

» Lorsque les parents sont divorcés ou séparés de corps, il suffit, en cas de dissentiment, du consentement de celui des auteurs à qui l'enfant a été confié.

» Si le tribunal n'a pas statué sur la garde de l'enfant ou s'il a confié l'enfant à une tierce personne, il suffit, en cas de dissentiment, du consentement du père ou de la mère.

» Le dissentiment peut être constaté par acte notarié, par exploit d'huissier, par procès-verbal dressé par l'officier de l'état-civil ou par lettre de refus adressée à ce dernier par celui des auteurs qui ne consent pas au mariage. »

TEXTE ADOPTÉ
PAR LA CHAMBRE.

« Art. 148. — Le fils et la fille qui n'ont pas atteint l'âge de vingt et un ans ne peuvent contracter mariage sans le consentement de leurs père et mère.

» En cas de dissentiment entre ceux-ci, celui qui a consenti au mariage peut, en se conformant aux règles de procédure prévues par les alinéas 3, 4 et 5 de l'article 152, adresser un recours au tribunal de première instance du domicile ou de la résidence du mineur; le tribunal statue en s'inspirant de l'intérêt du mineur.

» Le dissentiment entre parents peut être constaté par acte notarié, par exploit d'huissier, par procès-verbal dressé par l'officier de l'état civil ou par lettre de refus adressée à ce dernier. »

TEKST VAN ART. 148.
OVERGEMAAKT
DOOR DE SENAAT.

« Art. 148. — De zoon en de dochter, die de volle leeftijd van één en twintig jaar niet bereikt hebben, kunnen geen huwelijk aangaan zonder de toestemming van hun vader en moeder; zijn deze het niet eens, dan volstaat de toestemming van de vader.

» Wanneer de ouders uit de echt of van tafel en bed gescheiden zijn, volstaat, in geval zij het niet eens zijn, de toestemming van die van beide ouders aan wie het kind werd toevertrouwd.

» Indien de rechtbank geen uitspraak over de bewaring heeft gedaan, of indien zij het kind aan een derde persoon heeft toevertrouwd, volstaat, in geval van meningsverschil, de toestemming van de vader of van de moeder.

» Het meningsverschil kan vastgesteld worden door een notariële akte, door een deurwaardersexploot, door een proces-verbaal opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand of door een brief van weigering aan laatstgenoemde ambtenaar toegezonden door die van beide ouders die niet in het huwelijk toestemt. »

TEKST DOOR DE KAMER
AANGENOMEN.

« Art. 148. — De zoon en de dochter die de leeftijd van één en twintig jaar niet bereikt hebben, kunnen geen huwelijk aangaan zonder de toestemming van hun vader en moeder.

» Zijn deze het niet eens, dan kan hij die in het huwelijk toestemde, overeenkomstig de onder leden 3, 4 en 5 van artikel 152 bepaalde rechtspleging, tegen de weigering beroep instellen vóór de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats of de verblijfplaats van de minderjarige; de rechtbank doet uitspraak in het belang van deze laatste.

» Het meningsverschil tussen de ouders kan vastgesteld worden door een notariële akte, door een deurwaarders-exploot, door een proces-verbaal opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand of door een brief van weigering aan laatstgenoemde ambtenaar toegezonden. »

Votre Commission est d'avis qu'il n'est point désirable de multiplier les possibilités d'intervention de la justice dans les désaccords d'ordre familial.

Au surplus, le système de la Chambre permettrait à un époux privé de la garde de l'enfant d'introduire un recours judiciaire intempestif et inspiré par des sentiments étrangers à l'intérêt du mineur.

C'est pourquoi votre Commission vous recommande de revenir au texte que le Sénat avait transmis à l'autre Assemblée.

Elle vous propose toutefois d'apporter une modification au troisième alinéa de ce texte, qui se lirait comme suit :

Uw Commissie acht het ongewenst de mogelijkheden te vergroten om het gerecht te laten optreden bij onenigheid in de gezinnen.

Bovendien geeft het Kamersysteem aan een echtgenoot wie de verzorging van het kind onttrokken wordt, gelegenheid om zich onmiddig op het gerecht te beroepen ter bevrediging van gevoelens die niets gemeens hebben met de belangen van de minderjarige.

Derhalve beveelt uw Commissie U aan terug te komen tot de tekst, die de Senaat aan de andere Vergadering had overgezonden.

Zij stelt U evenwel voor een wijziging aan te brengen in de derde alinea van die tekst, die zou luiden als volgt :

« Lorsque l'enfant a été confié à une tierce personne ou lorsque le divorce ou la séparation de corps ayant été admis aux torts réciproques des deux parties il n'a pas été statué sur la garde, le dissentiment emporte consentement. »

Le texte adopté par le Sénat comportait, en effet, une contradiction entre le deuxième et le troisième alinéa de l'article 148; le deuxième alinéa prévoyait que, lorsque les parents sont divorcés ou séparés de corps, le consentement de celui des auteurs à qui l'enfant a été confié doit suffire. Or, sauf décision contraire du tribunal, la garde appartient de plein droit à l'époux qui a obtenu le divorce ou la séparation de corps (Code civil, article 302); le tribunal ne doit donc pas nécessairement statuer dans tous les cas sur la garde de l'enfant.

Prévoir au troisième alinéa que le consentement de l'un des auteurs suffit dans tous les cas où le tribunal n'a pas statué sur la garde de l'enfant, constituait donc une contradiction avec le prescrit de l'alinéa 2.

Il faut dès lors envisager dans cet alinéa, outre le cas où l'enfant a été confié à une tierce personne, celui où le tribunal ne s'est pas prononcé sur la garde alors que, exceptionnellement, celle-ci n'est pas réglée par la loi : c'est le cas du divorce ou de la séparation de corps admis aux torts réciproques des deux époux, l'article 302 ne pouvant être appliqué en cette hypothèse.

* * *

Nous relevons une erreur matérielle dans le texte transmis par la Chambre : à l'article 150, texte français, il faudrait lire : « les aïeuls *et* aïeules les remplacent... » au lieu de « les aïeuls *ou*... ». Le texte flamand : « de grootvaders *en* de grootmoeders... » est correct.

* * *

Mis aux voix, le projet réamendé a été adopté à l'unanimité.

Le présent rapport l'a été également.

Le Rapporteur,
W. VAN REMOORTEL.

Le Président,
H. ROLIN.

« Wanneer het kind aan een derde persoon werd toevertrouwd of wanneer, ingeval de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed tegen beide partijen toegestaan werd, er geen uitspraak over de bewaring gedaan werd, geldt het meningsverschil voor toestemming. »

De door de Senaat aangenomen tekst bevatte inderdaad een tegenstrijdigheid tussen lid 2 en lid 3 van artikel 148; het tweede lid bepaalde dat, wanneer de ouders uit de echt of van tafel en bed gescheiden zijn, de toestemming van die van beide ouders aan wie het kind werd toevertrouwd, moet volstaan. Welnu, behalve wanneer de rechtbank er anders over beslist, komt de bewaring van het kind van rechtswege toe aan de echtgenoot die de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed bekomen heeft (Burgerlijk Wetboek, artikel 302); de rechtbank moet dus niet noodzakelijk in alle gevallen uitspraak doen over de bewaring van het kind.

Bepalen in het derde lid dat de toestemming van één der ouders volstaat, telkens wanneer de rechtbank geen uitspraak gedaan heeft over de bewaring van het kind, was dus in strijd met hetgeen in het tweede lid voorgeschreven wordt.

Met moet dan ook in dat lid, buiten het geval waarin het kind aan een derde persoon toevertrouwd werd, het geval voorzien waarin de rechtbank zich niet uitgesproken heeft over de bewaring terwijl deze, bij uitzondering, niet door de wet geregeld is; dit doet zich voor wanneer de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed tegen beide partijen toegestaan werd; in die veronderstelling kan artikel 302 immers geen toepassing vinden

* * *

In de door de Kamer overgemaakte tekst komt een misstelling voor : in artikel 150, Franse tekst, diende er te staan : « les aïeuls *et* aïeules les remplacent » in plaats van « les aïeuls *ou* ». De Nederlandse tekst : « de grootvaders *en* de grootmoeders » is juist.

* * *

De opnieuw geamendeerde tekst werd eenparig aangenomen.

Dit verslag werd insgelijks eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
W. VAN REMOORTEL.

De Voorzitter,
H. ROLIN.